

MIKULÁSVÁRÁS A KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLETBEN

Hagyományaink szerint a Sárvári Környezetvédő és Természetbarát Egyesület Téliapója a Nádasy Vendéglőben látta vendégül a legkisebbeket. Segítői csinos krampuszlányok voltak, akik már a kapuban várták a kis kíváncsi csöppségeket. A program megkezdéseként Csorba Tamás ISIS rádió műsorvezetője köszöntötte és énekeltette a Mikulást váró gyermekeket. Nem is kellett sokáig várni! A kíváncsi szemek előtt hamar megjelent a nagyszakállú. Mivel nagyon megszűröl érkezett egyszerre hellyel kínálták. Miután mindenki kényelmesen

elhelyezkedett a mikulás műsor következett. Első előadónk Bokor Zsófia, aki népdalcsoportot adott elő. A dalok mind a téllal, hóval karácsonnyal kapcsolatosak voltak. Ezt a Gárdonyi Géza Általános Iskola 4.a osztályos tanulójának színes, jelmezes produkciója követte. Meg kell hagyni nagyon szépen játszottak és verseltek. Dicséret illeti a felkészítő tanáraikat is, nagyon szép munkát végeztek. Amikor elérkezett az est fénypontja az ajándékosztás, már minden gyermek nagyon izgatott volt. Korábbi gyakorlat szerint a környezetvédő Mikulás

nem csak ad, de kap is ajándékot a gyermekektől. Mégpedig egy-egy műanyag palackot. Az ajándékosztás után a gyermekek a saját PET-palackjaikat a krampuszok segítségével préselték össze, miután meghallgatták a Téliapó bácsi intelmeit a környezettudatos viselkedésről. Láthatóan a legkisebbek is megértették, hogyha az emberek korlátlanul szennyeznek környezetüket az nem jó senkinek. Az est további részében a résztvevők finom süteményeket ettek és édes teát iszogattak. Többen még a mikulás csomagjaikat is felbontották. E jól sikerült program után mindenki elégedetten mehe-

A TARTALOMBÓL:

1. old. MIKULÁSVÁRÓ
2. old. VIZISIKLÓ
TEREPMOTOROZÁS
3. old. KÖRNYEZETBARÁT CSOMAGOLÓANYAG
4. old. EGÉSZSÉGNAP A KATOLIKUS ISKOLÁBAN
5. old. DIÁKÉLET
PROJEKT
MÓDSZER
6. old. TERMÉSZETVÉDELMI TÖRTÉNETE II.
7. old. AZ ORVOS
VÁLASZOL
KARÁCSONY
ÜNNEPE
8. old. MADÁRETETÉS
9. old. VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETEK
10. old. A SZEMÉTLERAKÓ
REKULTIVÁCIÓJA
11. old. KLIMA CSÚCS
KOPPENHÁGA
12. old. BEMUTATKOZIK A
SÁRVÁRI KINIZSI
HORGÁSZ EGYESÜLET

tett haza. -er -

A rendezvény támogatói: HÍR-TRAFIK KFT, NÁDASY VENDÉGLŐ, GÁRDONYI GÉZA ÁLTALÁNOS ISKOLA, CSORBA TAMÁS

OLVASÓI FÓRUM:

zoldsarvar@airplanet.hu

06 70 5602903

Értékesek Számunkra!? - Vízisikló

A vízisikló (*Natrix natrix*) egy igen elterjedt, de védett faj talán elmondhatjuk, hogy Európa majdnem minden részében fellelhető (Írország kivételével).

Magyarország is kiváló adottságú élőhely számára, ezért is találkozhatunk vele bárhol életünk során.

A tévhitekkel szemben nem kötődik annyira a vízhez, mint ahogy neve is jelzi, sokszor a vizes területektől akár száz kilométer távolságra is fellelhetjük. Ezt alátámasztja, hogy igen sokszor lakott területeken is találkozhatunk vele. Kevésbé izmos igen karcsú alkatú, ritkán haladja meg mérete az 120-130 centimétert. Könnyen felismerhetjük még a gyorsan mozgó vízisiklót is a fej mindkét oldalán elhelyezkedő félhold alakú sárga vagy fehér mintázatról, amelyet hátulról fekete folt szegélyez, és a has oldalán elhelyezkedő fekete fehér has-pajzsokról melyek leginkább egy zongora billentyűzetéhez hasonlítanak.

Táplálékát leginkább békák, halak teszik ki, de az útjába kerülő bármilyen elejthető táplálékkal beéri (gyík, kisebb rágcsá-

lók). A híresztelésekkel szemben nem támadó tulajdonságú állat, olykor felveszi a kobra támadó állását, de ez csak blöff. Ha megzavarják, leginkább eliszkol, de ha ez nem válik be, akkor csak is az órá illő, számomra csodálatosnak mondható védekezését alkalmazza. A hátra fordul, száját nyitva tartva, nyelvét kilógatva, ha kell, még kis vért is képes kipréselni, hogy hihetőbb legyen, döglöttnek tettei magát. Szerepét addig játssza, míg támadója piszkálja, ha a támadó tovább áll, akkor óvatosan ő is eliszkol. Másik védekezési módja, amely nem kevésbé hatásos, ha kézbe vesszük, megfogjuk, akkor kloaka nyílásán bűzös váladékot fröccsent megzavarójára (legtöbbször egyéb bélváladékkal együtt).

Ez igen erős szagú váladék, hiába mossuk le

magunkról vagy ruhánkról, akár napokig is érezhetjük kellemetlen szagát. Tojásokkal szaporodik, 15-30 db-ot rak le víztől távolabbi melegnek ígérkező helyeken. A kicsik 30-60 nap elteltével kelnek ki, és élnek önálló életüket. A hideg beálltával „meleg” telelő helyet keresnek, ami a lakott területeket is jelentheti. Ilyenkor jön létre a találkozás ember és sikló között, és ez sajnos sok esetben a sikló életébe kerülhet. A vízisikló is életével, gyönyörű színezetével, páratlan adottságaival részét képezi környezetünknek, és ez által értékeinknek, melyet erőnkön felül is óvnunk kell. Legyenek értékesek ők is mindannyiunk számára!

A következő kiadásban a kockás siklót ismerhetik meg

Kápolnási Tamás

Terepmotorozás

Sajnos, hogy ezzel a témával is foglalkozni kell, és nem azért, mert ellene vagyok a motorozásnak. Igen elterjedőben van, hogy erdős, dombos területeken, füves legelőkön túra- és terepmotorosokat látunk motorozni.

Ez miért baj?

Nem a motorozással van a gond, inkább a hely megválasztásával. Erősen természet károsító a motorok jellegzetes hangja, és a hátsó kerekek bordázata. A fent említett területeken ezek miatt a károsító hatások miatt már lassan eltűnnek a szarvasok, őzek, vaddisznók, siklók, és a gyönyörű hangú madaraink. A legelőkön, réteken a legnagyobb kárt a hátsó kerekek gypszaggatása okozza, nem beszélve a motorok jellegzetes hangjáról, ami elűzi az állatokat a megszokott élőhelyükről.

A hátsó kerék oly mértékben szaggatja fel a növényzetet, hogy a gyökérzet teljesen elpusztul, és nem képes újra kifejlődni. Így veszítjük el ritka értékes növényeinket, és szorosan az életterükhöz tartozó állatainkat is. Sajnos ez a helyzet Ikervár és Sótóny közötti legelővel is, mely a Csecsér partja mentén terül el. Itt a motorosok már teljesen átalakították a természetet azzal, hogy a patak átkelő részét vízi motorozáshoz, a partoldalt hegyi kapaszkodónak használják. A legelőn szabályszerű cross pályát építettek ki, megváltoztatva a gyepterület jellegzetességeit. Nem csak az állatok, növények tűnnek el az ő általuk okozott káros hatások miatt, a közeli nyaralókban pihenni vágyó emberek is nehezen viselik el ezt a fokozott, némelykor egész napos zajt. Talán, majd akkor intézkedik valaki, amikor már nem lesz kit és mit megvédeni? Csodálkozunk, hogy kevés a madár, a méhecske, alig látunk őzeket, egyre több az elpusztult állat az utakon, pedig tehetnénk többet is értük.

Hogyan?

Ha a motorozást kedvelem, akkor nem a szabadidő eltöltése a legelső, inkább a megfelelő hely megkeresése erre a célra, ahol semmit és senkit nem zavar a tevékenységem. Ha tudatosan óvjuk természeti értékeinket, az életünket és szeretteink életét hosszabbíthatjuk meg!

Kápolnási Tamás

A KÖRNYEZETBARÁT CSOMAGOLÓANYAG

A fogyasztói társadalomban kiemelkedő szerepet játszik az áruk és termékek piacon történő megjelenése, azaz a csomagolása. A csomagolás védi a terméket a külső behatásoktól, szennyeződéstől, illetve biztosítja az élelmiszerek hosszan frissen tartását, a becsomagolt termék leégését. A csomagolóanyagok esztétikai megjelenése vásárlásra ösztönzi a vevőket, piacpezdítói hatása van. A becsomagolt termék felhasználása után a csomagolóanyag – bármilyen szép is – elveszíti funkcióját, hulladékká válik, ezzel szennyezi a környezetet. A hulladék vagy égetőbe, vagy lerakóba kerül. Az ez idáig alkalmazott csomagolóanyagok szinte teljes szortimentje szénhidrogén bázisú, szintetikus anyagokból készültek, melyek közös jellemzője, hogy évtizedeken át stabilan megmaradnak, nagyon lassan, illetve soha nem bomlanak ele-

gyre csökkenő fosszilis anyag-tartalmuk kímélésére. Előállításuk során (gyártási technológia) szennyezőanyag nem képződik, a gyártáskor keletkező melléktermékek, és selejtek újra feldolgozhatók. A természetes alapú csomagolóanyagok bevezetése enyhíthet a mezőgazdaságban keletkező gyengébb minőségű termés, illetve az egyéb biotechnológiai melléktermékeiként keletkező biomasszákat hasznosítási gondjain. A biológiailag lebomló, polimer felépítésű anyagok tulajdonságaikban nagyon hasonlítanak a műanyagokéhoz, műanyag-technikai eljárásokkal feldolgozhatók, biológiailag lebonthatók és újránövő (megújuló) nyersanyagokból állítják elő (kukorica, burgonya, cukorrépa, biotechnológia hulladéka, tejsav, kazein, stb.)

A biopolimerekből készült csomagolóanyagok mechanikai

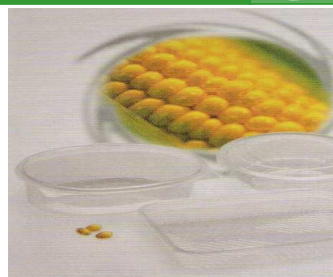
szilárdsága, illetve vízzel szembeni ellenálló-képessége esetenként korlátozott felhasználhatóságot tesz lehetővé (pl.: víz hatására a lebomlási folyamat felgyorsul), ezért célirányosan adalékolni kell a polimereket. Ilyenkor is lehet természetes anyagokat felhasználni, akár mezőgazdasági hulladékot vagy egyéb ballaszt anyagot, vagy olyan kis molekulású műanyagot, ami rövid idő alatt alkotó elemeire hullik szét. A biopolimerek legnépesebb családját a keményítőbázisú csomagolóanyagok alkotják. Elterjedésük fő oka, hogy a keményítő nagy mennyiségben fordul elő a világon, beszerzési ára alacsony, biológiailag könnyen lebontható, a gyártási technológiában felhasznált vegyületek a bioipar más területén hulladékoknak számítanak

Hol használhatók fel a biopolimer alapú csomagolóanyagok?

A biopolimerekből előállított csomagolóanyagok elsősorban az élelmiszeriparban (zöldség, gyümölcs, húsfélék), a mezőgazdasági és kertészeti termelésben (talajtakaró, palántázó tálcák, cserépek, gyökérvédő burkolatok), a higiénia szempontjából fontos területeken (szemeteszsák, pelus, egészségügy), valamint a tartós fogyasztási cikkek (pl.: telefon) csomagolására, illetve gépkocsi beltéri kialakítására használhatók.

A biopolimer gyártás jelene és jövője

Egy hektár földön kb. 2-3 tonna biopolimer kiindulási anyagát lehet megtermelni. A növények CO₂ megkötő képessége miatt a biopolimer egyben CO₂ tároló is, melyet csak elégetéskor ad vissza a környezetnek. Érdekes, hogy az elemzések szerint, ha az európai piac műanyag igényét biopolimerrel biztosítanánk, kb. 150 millió tonna CO₂-t lehetne kivonni a légkörből. Piaci elemzések szerint a közeljövőben az EU-ban a bio-csomagolóanyagok részesedése a teljes csomagolóanyag piacból 5-10 % között várható, ami évi 150000-200000 tonna növényi biopolimert jelent EU-szerte. A bioműanyagok ma még részipari termékeknek számítanak, de egyre több szakértő jóslja, hogy felhasználásuk néhány évtizeden

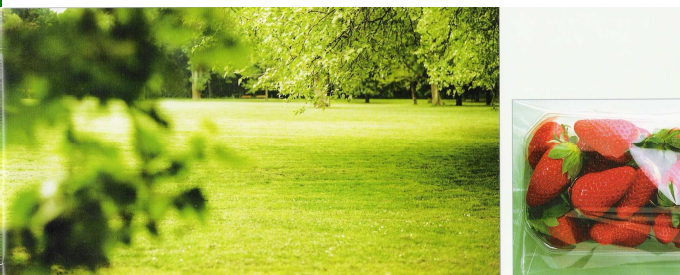
belül jelentős mértékben bővílni fog. Németországban végzett elemzések eredményei szerint a biopolimerből készült termékek piacának 20 %-os bővülését prognosztizálják 2020-ig. A változó társadalmi igények, a környezetvédelemben megjelenő új célok és a mezőgazdaság számára jelentkező új lehetőségek azonban gyorsuló fejlődést sejtetnek a növényi eredetű műanyagok előállításában és elterjedésében, a szociális és környezeti felelősséget szem előtt tartva a gyorsan változó életmódra és fogyasztási igényekre válaszképpen. A világ vezető biopolimer gyártói: Nature Works (USA), Novamont (Olasz.), BASF, Natura Packaging (Német.).

Hazai helyzet

Ma Magyarországon többnyire reklámtáskák készülnek, melyek lebomlást elősegítő adalékkal kezelt polietilénből állnak. A lebomlást előidéző adalékok exportból kerülnek hazai forgalomba. Tiszta növényi alapanyagból szintetikus adalék nélküli lebomló biopolimer jelenleg Magyarországon nem készül.

A Krajcár Kft. – Magyarországon úttörőként – ebben a folyamatban kíván szerepet vállalni, s a kutatás-fejlesztés keretében feltárja a megvalósításban rejlő lehetőségeket.

A Krajcár Kft. a keményítő tartalmú növényi anyagok illetve a biotechnológiákban keletkező melléktermékek hasznosításával új típusú csomagolóanyag kifejlesztésén dolgozik. A receptúra elkészítését követően különböző feldolgozási módszereket tervez kikísérletezni és a felhasználási igényeknek megfelelően fröccsöntött formázott tárgyakat, valamint síkfóliát tervez előállítani. Krajcár Zsolt

meikre, ezáltal szennyezik a környezetet. A műanyagok fosszilis energiahordozókból történő előállítása a drága technológia mellett nagyon sok széndioxid kibocsátással jár, ami a légszennyezés mellett a klímaváltozás egyik kiváltó oka is lehet.

A használaton kívüli csomagolóanyagok újra hasznosítása is csak kis mértékben lehetséges.

A Krajcár Csomagolóanyagipari Kft. Jákfán végzi tevékenységét. Szintetikus műanyag alapanyagokból nyomdaipari technológiával, valamint speciális eljárásokkal különböző vevői igényeket kielégítő csomagolóanyag (vákuumtasak, aromazáró tasak, fagyasztható tasak, páramentesített fólia stb.)

A Krajcár Kft.-nél a környezet-tudatos szemlélet előtérbe kerülése, valamint a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében olyan csomagolóanyag előállításával kísérleteznek, melynek

gyártása és a felhasználás utáni utóélete a környezetünket nem szennyezi.

Miért jó a biopolimerből készült csomagolóanyag?

Elsődleges előnye, hogy a felhasználást követően – miután hulladékká vált – a talajban és a vízben élő baktériumok, gombák és más lebontó szervezeteknek köszönhetően – összetételüktől függően – néhány hét vagy hónap alatt földarabolódnak, lebomlanak, és maradéktalanul visszatérnek a természetes körforgalomba. Ez a biodegradálódás, komposztálás, vagy mint másodlagos energiaforrások (biogáz) hasznosulnak. A lebomlás során felszabaduló CO₂-t az alapanyagként felhasznált növények nyelik el a levegőből fejlődésükhöz (fotoszintézis), így a klímavédelem szempontjából is környezetbarát az alkalmazásuk (üvegházhatás csökkentése). A felhasználásukkal lehetőség kínálkozik az

EGÉSZSÉGNAP A KATOLIKUS ISKOLÁBAN

A Szent László Katolikus Általános Iskola pedagógiai programjában nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy tanítványainkat mind elméletben, mind gyakorlatban felkészítsük az egészséges életmódra. Ennek a folyamatnak kiemelkedő állomása volt 2009. november 17-én megrendezett iskolai EGÉSZSÉGNAP. A gyerekek több helyszínen forgószínpadszerűen ízelítőt kaptak az egészséges életmód elméleti és gyakorlati kérdéseiről.

Az alsó tagozatosoknak az iskolavédőnő, az ÁNTSZ egészségnevelője, és dentálhigiénikus tartott előadást az egészséges táplálkozásról, fogápolásról, személyné higiénéről. A felső tagozatosok kóstolással egybekötött bemutatót ismertek meg a méz, a gyógyteák jótékony hatásával. A kortárs előadók a káros szenvedélyekről, a mentőtiszt az elsősegélynyújtás szabályairól, az iskolafogorvos a helyes fogápolásról tartott tájékoztatót. Szerepelt a program-

ban lelki egészségtan és a serdülőkori kozmetika is. A Katasztrófavédelem a Rendőrség előadását is érdeklődéssel hallgatták a 7. és 8. évfolyamos tanulók. A gyerekek nagyon élvezték a mozgásos játékokat, amelyeket a testnevelő tanár és a LOGO Mobil Ifjúsági

Szolgálat munkatársai vezettek. A programokat méz, aszalt gyümölcs, tea valamint update termékek kóstolása színesítette. Az egészséges életmódról rajzpályázatot hirdettünk, a sok-sok rajz közül 48 legszínvonalasabb mű alkotója jutalomban részesült. A nap végén a gyer-

DIÁKÉLET Katolikus Általános Iskola

mekek azzal búcsúztak, hogy jövőre is legyen Egészségnap

Brodsky Péterné

Igazgatóhelyettes

Előadás és mézkóstolás

KÖRNYEZETBARÁT KARÁCSONYFADÍSZ

A szükséges anyagok: tojástartók, elkészített tapétaragasztó, krepp- vagy színes gyűrt csomagoló papír. A tojástartókból vágunk ki két gúlát, és a szélesebb részénél ragasztópisztollyal ragasszuk össze. A csomagolópapírt tépjük kb. kétszáz forintos darabokra. Tapétara-

gasztóval ragasztgassuk fel a darabokat, a széleiket szépen elsimítva. Ne feledkezzünk meg egy akasztó rögzítéséről sem. Ha megszáradt, tovább díszíthető szalaggal, gyöngyvel vagy a csomagolópapírból kivágott mintákkal.

Projektmódszer a környezetvédelmi oktatásban

A Tinódi Gimnáziumban a 2009-2010-es tanévben is folytatja munkáját az ökológia-környezetvédelmi szakcsoport. A diákokkal úgy döntöttünk, hogy az idén részt veszünk a Miskolci Egyetem által szervezett III. Földtudományi Diákkonferencián. Egy ilyen versenyen való részvétel kiváló lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók (és tanárok) a klasszikus tanórákon csak nehezen alkalmazható projektkészítéssel ismerkedjenek meg. Az első lépésben kiválasztottuk a feldolgozandó témákat. Az egyik csapat a Gérce mellett bányászott alginít bemutatását, a másik városunk megújuló energiahordozóinak lehetséges hasznosítását választotta. Szeptemberben a szakirodalom feldolgozásával telt az idő. Igyekeztünk a témákat minél több oldalról körbejárni. Az információgyűjtésünk fontos részét képezte az interjúkészítés, a terepbejárás és a kérdőíves felmérés is. Így jutottunk el a diákokkal az ERTI-be, a Sárvári Gyógyfürdő Kft-be, valamint a gércei alginitbányánál és a Sárvári Önkormányzatnál dolgozó szakemberekhez. A kapott adatokat elemeztük, következtetéseket vontunk le. A következő lépést a Powerpointos előadás összeállítása jelentette. Az összegyűjtött információk vázlattá fogalmazása, ábrák szerkesztése,

animációk, képek beszerzése után készen volt a slideshow. Már csak a prezentáció gyakorlása maradt hátra az utolsó héten. A konferencia november elején volt a Miskolci Egyetemen. A diákoknak egyetemi tanárokból és országosan elismert kutatókból, szakemberekből álló zsűri előtt kellett szerepelniük. Úgy gondolom, derekasan helytálltunk! Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a zöldenergiás előadásunkkal elnyertük a Magyar Szélenergia a projekt elkészítése során a társaság különdíját. A diákok tapasztalati

úton sajátították el az ismereteket, miközben nagyon jól érezték magukat

Vígh Viktor biológia földrajz szakos tanár

DIÁKÉLET
Tinódi Sebestyén
Gimnázium

Műanyag nyílászárók, redőnyök forgalmazása beépítéssel.

Ingyenes felmérés és ajánlat készítése.

Kovács Tamás

Sárvár, Vitnyédi u. 3.

Mobil: 30-214-3418

Tel./Fax.: 95-320-803

e-mail: kotaarnyil@mail.globonet.hu

Penészmentesítés véglegesen!

WWW.PENESZIRTOK.HU

SIMON ATTILA

Sárvár Csallóköz 19. Tel: 06 70 -325-5715

ADALÉKOK A MAGYAR TERMÉSZETVÉDELEM TÖRTÉNETÉHEZ

(Folytatás)

Összeállította:

Szerdahelyi Török Miklós

Az elemi iskolákban 1906-tól bevezetik a madarak és fák napjának megünneplését. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter már a századfordulón (1900-ban) megkísérli rendelettel az országban található természeti értékek összeírását, ez azonban csak 1908-tól indul meg igazán, amikor Kaán Károly erdőmérnököt bízta meg ennek irányításával. A havasi gyopár és néhány lúcfenyves védelem alá is kerül. Az I. világháború és az igazságtalan trianoni békediktátum megakasztja a biztatóan induló munkát, az ország elveszti területének kétharmadát. Ebben a helyzetben a Balaton és környéke lépett elő védendő értéként (nádasok, állatvilág, geológiai és tájképi értékek). Az 1935. évi IV. törvénycikk az erdőkről és a természetvédelemről szól – ez az első természetvédelemről szóló törvényünk. E törvény alapján 1939-ben megalakul az Országos Természetvédelmi Tanács Kaán Károly elnökségével és még ebben az évben védetté nyilvánítják az első területeket a debreceni Nagyerdőből, a Guthiererdőből majd a csévharaszi borókást (1940), az abaligeti barlangot (1941). A visszacsatolt területeken is végeztek természetvédelmi tevékenységet.

A II. világháború után ismét előről kellett kezdeni

mindent, a nemzeti vagy 40%-a elpusztult a harcok során. A természeti értékekben is jelentős károk keletkeznek, ráadásul teret nyer az „új elmélet”, miszerint az embernek le kell győzni a természetet. Ennek fényében igen nagy eredmény, hogy 1952 júliusában létrehozzák (elsőként) a Tihanyi Tájvédelmi Körzetet. Az 1961. évi 18. sz. törvényerejű rendelet (nem törvény) újra szabályozta a természetvédelmet. Megalakul az Országos Természetvédelmi Hivatal, amelynek vezetője ifj. Tildy Zoltán természetfotós lesz, aki első sorban madárvédelemmel foglalkozott, ténykedése alatt az ország területének 0,4%-a lesz védett.

1971-ben szemléletváltás és személyi változás is lesz. Elkezdte tevékenységét a XX. század legeredményesebb szakembere, a ma is élő legenda, Rakonczay Zoltán, akinek közel harminc éves munkája során huszonötszöröse növekszik az ország védett területeinek aránya.

Létre jön a védett területek osztályozása:

- Nemzeti Park (NP)
- Tájvédelmi Körzet (TK)
- Természetvédelmi Terület (TT)
- Természeti emlék (TE)

1972-től megindul a szervezett környezetvédelem is hazánkban, 1976-ban törvényi szabályozást kap

a környezetvédelem (1976. évi II. törvény) is. 1977-ben megalakul az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal, melynek első elnöke dr. Gonda György (aki korábban 22 évig volt Vas megye tanácselnöke), a szakmai munkát továbbra is Rakonczay Zoltán irányítja. 1982-ben rendelet jelenik meg a védett és fokozottan védett növények, állatok és barlangok listájával. A területi védelembe vonás is folyamatos, tíz nemzeti parkot hozunk létre: 1973 - Hortobágyi NP, 1975 - Kiskunsági NP, 1977 - Bükk NP, 1985 - Aggteleki NP, 1991 - Fertő-Hanság NP, 1996 - Duna-Dráva NP, 1997 - Körös-Maros NP, Balaton-felvidéki NP, Duna-Ipoly NP és a tízedik 2002-ben az Őrségi NP.

A Kárpát-medence sokszínű, egyedi adottságokkal rendelkezik és értékeinek megvédésében jó eredményeket értünk el, de nehogy azt higgyük, hogy a természetvédelmet mi „találtuk fel”.

Elődeink dicsőséges munkájának eredménye az, hogy a tíz nemzeti parkunk mellett 37 tájvédelmi körzetünk, 163 természetvédelmi területünk, több mint 960 védett állatfajunk van, amelyből 137 fokozottan védett, több mint 670 növényfajunk védett, amelyből 63 fokozottan védett. Az ország területének 9,6%-a áll védelem alatt.

A világon szinte egyedülálló, hogy háziállat fajták is védettek (19 fajta védett és 8 fajta veszélyeztetett).

Ugyancsak különlegesség, hogy az összes láp, szikes tó, mocsár, kunhalom (kurgán), hangyaboly, forrás, víznyelő, ásvány, ásványtársulás és ősmaradvány a törvény erejénél fogva (ex lege) védett. 1961 óta védett minden barlang (kb. 3500), amelyből több mint 120 fokozottan védett.

Az előzőek is mutatják, hogy nagyon sokat kell tennünk a védelemre érdemes értékeinkért, hogy méltó utódai lehessünk Hermann Ottónak, Chernel Istvánnak, Bechtold Istvánnak és a többieknek.

Hogyha meg tudjuk óvni érzékeny és sérülékeny természeti értékeinket, akkor talán biztosítani tudjuk a jövőjét a következő nemzedékeknek, az Embernek, a Föld eme leggyaralóbb élőlényének:

„Vadócba rózsát oltok, hogy szebb legyen a föld.”

(Mécse László)

**ZSOLDOS
ISTVÁN
SZIGETELÉS**

**06 70
944 3455**

AZ ORVOS VÁLASZOL

4 éves gyermek anyukája, mint névtelen levélíró kérdései:

Miért a játszótérre viszik a kutyákat?

Miért nem pórázon tartják?

Milyen betegségeket kaphatnak gyermekeink a kutya ürüléktől?

Kinek van a játszótér?

A kutyáknak ugyanúgy vannak biológiai szükségleteik, mint az embereknek. Gazdáik is inkább az utcára viszik

őket, hogy ne a lakásukban végezzék el a kis- és nagy-dolgot. Létezik ugyan közterület felügyelő, akinek feladata lenne többek között az ebtartás szabályainak betartatása, de ezzel nem foglalkozik. Nem akar haragosokat. Egyszerűbb az autóst bírságot, ha zöld területen parkol, vagy egy nyugdíjast, ha a tüzelője két napig közterületen van. A kutyáknak meg úgyszincs rendszámuk. A városokban egyre kevesebb a zöld terület. A kutyákat ilyen helyekre viszik

„sétáltatni”. A gyanútlan gyalogos meg „aknára” léphet. Nem kellemes dolog. Vagy éppen a játszótérre viszik a kutyákat. A homokozókban játszó gyermekeket veszélyeztetik ezzel. Sárospatain a Laktanya utca -mint közterület- lett az aknamező.

Jogsabályokkal, rendeletekkel nem érünk el semmit. Hiába vannak szabályok, ha ezeket többnyire nem tartják be. Az is előírás, hogy köteles a tulajdonos az állat ürülékét eltakarítani. De hová is tehetnék ezeket a csomagokat?”

Nincs kihelyezett tároló sem erre a célra. Sárospatain eddig 2 kutya gazdájánál láttam nylon zacskót. Csak egyetlen dolgot gondoljanak át az állattartók: a kutyák ürülékükkel betegségeket okozhatnak! Nagyon súlyos betegségek is lehetnek ezek között. Ilyen a bélférgesség, agyhártyagyulladás, vakság stb. Ezek a betegségek megelőzhetők. Kérem, gondolják csak át, egy kis figyelemmességre, nylon zacskóra, kesztyűre, esetleg papírzsebkendőre van szükség.

dr. Székely Sándor

sokat nerverhet.

A SÁRVÁRI KINIZSI SPORT HORGÁSZ EGYESÜLET

A sárospatai horgászat több mint 60 éves múltra tekinthet vissza. A korábbi évtizedekben központi irányítás alatt működtek a horgászegyesületek, igazi áttörést egyesületünk életében a 2006.év hozott. Ettől az évtől kezdődően az önkormányzat a helyi horgászokat bízta meg a sárospatai tavak és környezetük kezelésével.

Sárospatai város Önkormányzata és polgármestere segítségével köszönhetően, a horgászok szabadon gazdálkodhattak az általuk befizetett tagdíjakkal, így jutott nagymennyiségű hal telepítésre, területfejlesztésre, beindult a horgászturizmus.

A korábban csendben, a vízparton ülő, érdektelen horgász ma már együtt tevékenykedhet az önkormányzattal, helyi civilszervezetekkel, országos médiákban szerepelhet, részt vehet a város életében, pályázati támogatá-

A több mint 300 fős tagság magáénak érzi a vizeket, a halakat, a környezetet, óvja, védi, vigyáz rá, és még fejleszt is.

A környezet megóvása egyik fontos célja egyesületünknek, hisz az intenzíven halasított víz önmagában nem elég, a tavak rendben és tisztán tartott partja nemcsak a horgászturizmust, hanem a más céllal városunkba látogató idegenforgalmat is vonzza és erősíti.

A terület-fenntartási munkákat minden év tavaszán kezdjük, és egész éven át végezzük, (fünyírás, zsilipkezelés, hulladékgyűjtés). Az összefogásnak köszönhetően kisebb beruházásokat is végeztünk, így készült el a Csónakázó tó 350m hosszú kavicsozott sétánya, valamint egyéb partvédelmi munkák.

Városunkban eddig két horgászegyesület működött, de az egyesületek megállapodása, ill. közgyűlési hatá-

MOLNÁR ÉS TÁRSAI BT.

06 / 70 / 336 5810

FA NYÍLÁSZÁRÓK GYÁRTÁSA ÉS FORGALMAZÁSA KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN ÉS PONTOS HATÁRÍDŐVEL.

MEGBÍZHATÓ REFERENCIÁK!

rozatai alapján 2010-ben már egy szervezetként vesz részt a város életében, hisz csak így erősödhet igazán az önkormányzattal, a lakossággal, és más egyesületekkel való kapcsolat.

Az európai országok horgászai (pl.: Anglia) már nem elsősorban horgászok, hanem környezetvédők. Bízom abban, hogy a Sárospatai Környezetvédő Egyesület segítségével és együttműködésével a sárospatai horgászatra, horgászokra is ez lesz jellemző.

Tóth Lajos

Kinizsi HE elnöke

ZÖLDSÁRVÁR

Kiadja:

Sárospatai Környezetvédő és Természetbarát Egyesület
9600 Sárospatai, Tomori Pál u.14.

Felelős kiadó:

Bokorné Csonka Judit
Telefon: 06 70 5602903

Felelős szerkesztő:

Enzöl Róbert

Lektorálta:

Dr. Székely Sándor

E-mail: zoldsarvar@airplanet.hu

Hirdetésszervező:

Simon Attila

Fotók:

Bokor Ernő

Szabó Klaudia

Vigh Viktor

Kápolnási Tamás

Enzöl Róbert

Szerdahelyi Török Miklós

Némethné Csonka Andrea

Nyomda: Újsziget-rotta, Sárospatai

A madáretetőket fel kell tölteni

Könnyű helyzetben vannak azok a gyerekek, akik június elején a csónakázótónál vagy a várban a környezetvédelmi napon, szeptemberben a segítségünkkel madáretetőt készítettek maguknak. Mások vegyék elő a régi etetőket, vagy csináljanak sürgősen. A késő őszi időjárás nem mindig olyan kegyes, mint az idei november, de általában elmondható, hogy a madarak téli etetését december elejétől február végéig segíteni kell.

Először megfelelő helyet kell keresni az etetőnek. Kertes háznál faágra célszerű függeszteni az etetőt, de úgy, hogy macska ne érhesse el. Lehetőleg szélvédett helyre kerüljön az etető. Hogyha odúszerű, vagy három oldalról zárt, akkor ügyeljünk arra, hogy a nyílása az uralkodó széliránnyal szemben legyen. Lakótelepen akár az ablakra, teraszra vagy az ablakpár-

MADÁRVÉDELEM

kányra is tehetjük az etetőt. Jól látható helyen legyen az etető, hogy a gyerekek és felnőttek is megfigyelhessék a madarakat és gyönyörködhessenek bennük.

Az etetőbe elsősorban napraforgómagot, vegyes madáreleséget, madárkalácsot, kölest, ipari töpörtyűt, dióbél törmeléket, „kulcsos” tört diót, faggyút, nem sózott zsiradékot tegyünk. A feketerigó és a vörösbegy szívesen fogyasztja a levestől kiszedett főtt sárgarépat, zöltséget, karalábét is. A bűzát, kölest a bűbos pacstirta, a sármányok, a pinyek és a verebek fogyasztják. Ne adjunk sózott szalonnát és kenyeret, mert ez utóbbi megsavanyodhat és bélhurutot okozhat.

Az etetést folyamatosan végezzük, mert hogyha

Felhívás ! Tisztelt Sárváriak!

Egyesületünk, a Sárvári Környezetvédő és Természetbarát Egyesület nyílt, közhasznú szervezet, jelenleg 51 tagja van. Szeretnénk bővíteni tagjaink sorát, várjuk azokat a 18 éven felüli sárvári és városkörnyéki lakosokat, akik az egyesület keretein belül szeretnék tenni a környezetükért.

e-mail: zoldsarvar@airplanet.hu

Telefon: 70 560 2903

madaraink odaszoktak, nem keresnek más helyet, déli-
előttonként végigjárnak a megismert udvarokat és ablakokat.

A madáretetőknél láthatunk cinegét, bűbos pacstirtát, feketerigót, vörösbegy, pinyeket, sármányokat. Ne zavarjuk el a verebeket sem, hiszen a mezei veréb védett, ami érthető is, hiszen költési időszakban ugyanannyi rovar elfogyaszt el, mint a cinegék. A házi veréb ugyan nem védett nálunk, de európai listás faj, állományai csökken-

nek, szabadon nem ejthető el. Hogyha türelmesek és szerencsések vagyunk, láthatunk gerléket is és meggyőződhetünk arról, hogy valóban csokolóznak a gerleparók.

Szakemberek gyakran mondják, hogy állatkertekkel és madáretetőkkel nem lehet fajok kihalását megelőzni, ami igaz is. Szerencsére a Kárpát-medence csodálatos adottságai miatt erre nincs is szükség, viszont kemény teleken nagyon sok egyed menthetünk meg és csökkenhetjük adósságainkat földi lakótársaink felé.

Védenceink is hálások lesznek a gondoskodásért, a tavaszi zsendülés után sok rovarról szabadítják meg kertjeinket, környezetünket, reggelienként csicsergésükre ébredhetünk, tiszta lelkiismerettel hallgathatjuk éneküket egész éven át:

„pacstirta daltól bagoly kurjantásig”

Összeállította: Szerdahelyi Török Miklós

OLVASÓI FÓRUM:

zoldsarvar@airplanet.hu

06 70 5602903

Vas megye helyi jelentőségű védett természeti területei IV: rész

Ikervár, Kockásliliom termőhely

Ikervár a Rába völgyében fekvő, 1790 lakosú település, a Batthyány család ősi lakhelye. Vas Megye egyik legrégebbi települése. Sárvártól kb. 8 km-re található.

Első írásos említése 1073-ból maradt ránk. Ekkor töltötte Ikerváron a karácsonyt Salamon Király. István király idejében már templomos település volt. A mai templom a középkor emléke, melyet a XVIII. században barokk stílusban alakítottak át. A települést 1532-ben törökök, 1705-ben a császáriak szállták meg. Földesurai a Kanizsaiak, Nádasdyak, Draskovichok, majd 1789-től a Batthyányak voltak. 1831-től Ikerváron élt gróf Batthyány Lajos első felelős magyar miniszterelnök. 1839-ben Ikerváron, Péterfán cukorgyárat alapított, amely 1848-ig működött, és évente 15-25000 mázsa répat dolgozott fel. A selyemhernyó tenyésztés előmozdítására sok ezer szederfát ültettek itt. 1848. június 13-án a Vasvármegyei Nemzetőrség zászlaját Ikerváron avatta fel Batthyány Lajos felesége Zichy Antónia grófnő.

Batthyány Lajos halálát követően az ikervári birtokát elkobozták, amelyet a család 1860-ban kapott vissza. A Pollack Ágoston és Ybl Miklós tervei alapján - késő klasszicista stílusban - épített Batthyány Kastélyt és parkot a család 1916-ban eladta a Magyar Államnak. Az épületben először hadigondozot-

tak otthonát, majd 1919-től hadiárva nevelőintézetet létesítettek. Az elmúlt évtizedekben gyermekotthonként működött.

Ikervár, az egykori mezőváros akár a legkelebbi település is lehetne: 1896-ban Ikerváron kezdték építeni az ország első vízerőművét. Ikervár volt az első villamosított falu Magyarországon, mintegy 50 évvel megelőzve korát. Ikervár ékessége gróf Batthyány Lajos szobra - Bory Jenő alkotása -, amelyet közadakozásból állíttatott Ikervár lakossága. Az emlékművet 1913-ban leplezték le. Ikervár község határában a Rába bereiben egykor kiterjedt kockás liliom (*Fritillaria meleagris*) élőhely terült el. Az állomány nagyfokú változékonyságát mutatta, hogy a törzsalak mellett a húspiros és a fehér változat is díszlett. A 80-as években szinte teljesen elpusztították élőhelyét. 14,7 hektáron az eredeti állomány töredéke van csak

meg.

A kockás liliom a liliomfélék családjába tartozó hagymás évelő növény. Felálló szára 15-30 centiméter magas, melyen 3-4 levél nő, ezek szürkészöldek, keskeny szálasak, csatornásak, s váltakozva állnak. Hagymája gömbölyded, virága harang alakú, mely rendszerint magányosan bókol. A virágzat lepellevelei vöröses vagy lilásbarna színűek, sárgásfehér saktáblaszerű foltokkal, melyeknek háta kipúposodik az aljukon lévő mézgödrök miatt. Termése toktermés, amely gömbös és felfelé áll.

Magyarországon a kockás liliom védett növény!

Szabó Klaudia

KOCKÁS LILIAM
Fritillaria meleagris

Schimmer Lajos
Üvegezés
képerkeretezés
hő- és
hangszigetelt
üveg készítése.
Batthyány u 34.
Telefon.:
30-594-7583
95-323 364

HUZATSZABÁLYOZÁS
FELSŐFOKON !

CSOMAGOLÓ-
ANYAG IPARI
VÁLLALKOZÁS

Tel./fax.:
95/360-060,
30/9948-554

Jelentős beruházás Sárospatak környezeti állapotának megóvásáért

HELYI,
AKTUÁLIS

Hogyha járjuk az országot, szomorúan tapasztaljuk az utak mentén, az erdőszéleken az elszórt szemetet és az illegális hulladéklerakókat. Tapasztalhatjuk, hogy ezek nemcsak esztétikailag rettenetesek, hanem szennyező források is. Ilyenkor nem is gondolunk arra, hogy a régi, egykor hivatalosan kijelölt hulladéklerakók a mainál sokkal „lazább” környezetvédelmi szabályok szerint létesültek és mára potenciális szennyező veszélyforrásként vannak jelen környezetünkben.

Most nagy jelentőségű beruházás történt városunk jó környezeti állapotának megóvásáért, a tizenháromvárosi bezárt lerakó vízmentes fedést kapott, és lehetőség nyílt a lerakóban zajló lebomlási folyamatok ellenőrzésére is.

A területre már a szervezett hulladékgyűjtés előtt is raktak le szemetet, de az igazi veszélyt az jelentette, hogy a kommunális hulladék összetétele és eredete teljesen ismeretlen volt, nem volt szelektív gyűjtés sem. A 4,2 hektár területű lerakót 1993-ban zárták be véglegesen, de az utógondozás nélküli állapot közegészségügyi, járványügyi, állategészségügyi, környezetvédelmi kockázatokat okozott és néha elviselhetetlen volt a szaghatás.

Ez év őszére elkészült a terület rekultivációja a Homér Építőipari Kft. kivitelezésében. A lerakó először kiegyenlítő réteget kapott, majd egy vízzáró döngölt agyagréteget,

amelyre talajtakaró került a terület füvesítése előtt. Nem kerül sor fásításra, mert a szél által mozgatott fák gyökerei fellazítanák a záróréteget és elősegítenék a csapadékvíz beszivárgását. A területen öt földmérési pontot hoztak létre, ezek ellenőrzésével figyelik meg a talajmozgásokat, süllyedéseket. Öt figyelő kutat alakítottak ki, amelyekkel a lerakóban zajló folyamatok követhetők.

A kivitelezés tervezett költsége kb. 100 millió forint volt, de a mai viszonyok között ritkaságnak számít, hogy 30%-os megtakarítással kb. 63,5 millió forintból megvalósult. Ezt az tette lehetővé, hogy az agyagot is, és a talajtakarót is közelről szállították. Az önkormányzatnak 10 millió forintba (nettó 8 millió forintba) került a kivitelezés.

A város másik felhagyott lerakójába (a hegyközség-

adatok is mutatják, kedvező önrésszel (90%-os támogatással) létesíthetők ezek a beruházások. A 2014 után kezdődő gazdasági ciklusban valószínűleg a klímavédelmi beruházások kapnak nagyobb támogatást.

A város kedvező támogatású beruházásokkal próbál előremenekülni a gazdasági válság idején, a kórház és a rendelőintézet fejlesztése „csak” 10% önrészt, az autóbusz pályaudvar felújítása

Dr. Kulcsár László a polgármesteri hivatal főtanácsosa elmondta, hogy a városnak 15 éves utógondozási kötelezettsége van. Félévente kell mintákat venni a figyelő kutakból, ezeket be kell vizsgáltatni. Évente jelentést kell küldeni a lerakó állapotáról a szombathelyi környezetvédelmi felügyelőséghez. Évente legalább kétszer le kell kaszálni a területet. A Homér Kft.-nek öt évig van garanciális kötelezettsége.

A „volt” szemétkerakó mai látképe

ben) 2003-ban szűnt meg a kommunális hulladék lerakása, majd 2008. december 31-től az építési törmelék beszállítása is befejeződött.

Javasoljuk a város vezetésének, hogy ennek a rekultivációnak az engedélyeztetését és pályázatát is minél előbb kezdjék meg, hogy a kivitelezés még férjen bele az EU 2013-ig tartó költségvetésébe. Mint a fenti

15% önrészt igényel, azonban a környezetvédelmi beruházások is fontosak.

Így biztonságossá és vonzóvá tehetjük a várost a turisták számára és Sárospatak élhető városa lesz (lehetőleg új munkahelyekkel) a helyi lakosság számára is.

Összeállította: Szerdahegyi Török Miklós ökológus

A koppenhágai „klíma-csúcs” előtt

Most, december közepén Koppenhágában zajlik az a politikai tanácskozás, amelynek előkészületeibe már több mint 190 ország kapcsolódott be. A háttérben nagy lendülettel folynak a szakmai egyeztetések, tárgyalások. A politikusok is belátták, hogy a Földünket terhelő káros kibocsátások csökkentésének vállalása és ütemezése nem halasztható tovább.

Jelentősek a nézetkülönbségek, ami érthető is.

Magyarország is szeretné elérni, hogy a bázis évünkénél még mindig vegyék figyelembe a rendszerváltás előtti (nagy ipari termelésű) kibocsátásunk szintjét is. Ez azért lenne kedvező hazánknak, mert jelenleg is évente tíz milliárd forintot meghaladó bevételeink van a kibocsátási kvóták feleslegének eladásából. Ezt a bevételt az ország csak környezetvédelmi célokra költetheti, vagyis a környezetterhelések csökkentésére fordítjuk.

A környezetterhelő kibocsátásokból az Európai Unió 20%-os csökkenést vállalna, Japán 27%-ot, az

USA 17%-ot. A kínai álláspont még bizonytalan, azonban azt látni kell, hogy a legnagyobb szennyezővé vált Kína. A kritikákra viszont mindig az a válaszuk, hogy az egy főre jutó kibocsátásuk még mindig csak harmada az amerikaiaknak.

Ugyanakkor a fejlődő országok arra hivatkoznak, hogy náluk az életszínvonal növelése, az alapvető emberi körülmények biztosítása nem halasztható.

A saját meggyőződésük szerint ezt a méltányolható álláspontot a fejlett világ úgy tudná korrekt módon támogatni, hogy a harmadik világ számára is biztosítanák a legfejlettebb technológiákat, ellentétben a jelenlegi gyakorlattal, hogy a már elavult, kiselejtezett és környezetromboló módszerek kerülnek azokba a gazdaságokba, ahol több mint négy milliárd embert látnak el. Ezzel együtt a fejlődő világnak is tudomásul kell vennie, hogy a családtervezés (a népesség szabályozása) is a Föld jövőjének záloga. Ez azért is fontos, mert tudomásul kell venni, hogy a klímaváltozás felgyorsulásának két fő oka van:

- Az emberiség lélekszámának hatványozott emelkedése

- A civilizációs igények folyamatos, pazarló növekedése Minden változás (növekvő szén-dioxid kibocsátás, más üvegházhatású gázok kibocsátása, légszennyezettség, savas esők, víz- és talajszennyezés, hulladéktermelés, fényszennyezés, zaj, sugárzás stb.) a fenti két ok következménye.

A klíma-csúcs alapvetően a második kérdéssel fog foglalkozni, a környezetet kevésbé terhelő és csökkenő kibocsátást eredményező technológiák elemzésére és elterjesztésére fog törekedni.

Azonban az első kérdéskörrel is komolyan kellene foglalkozni, attól függetlenül, hogy nálunk éppen az ellenkező tendenciák mutatkoznak.

Ráadásul itt van a gazdasági válság, aminek azért vannak a környezetre kedvező hatásai is. Az elmúlt kilenc hónapban a káros kibocsátások 3 %-al csökkentek, amire ötven éve nem volt példa. Nyugat-Európa földgáz igénye a válság kezdete óta 30%-al csökkent.

Ugyanakkor nem jó jel, hogy

a hírek szerint az amerikai és a kínai elnök is csak a konferencia kezdetén lesz jelen, de azért a civil szervezetek által elvárt 40%-os kibocsátás csökkentésnek sincs jelenleg realitása.

December 18-a után már többet tudhatunk arról, hogy lesz-e esély arra, hogy a következő nemzedékeknek is legyen bölcsője, asztala és meleg családi tűzhelye.

Összeállította:
Szerdahelyi Török Miklós
ökológus

Védjük együtt a környezetet és a természetet!
A Sárosvári Környezetvédő és Természetbarát Egyesület felhívja a sárosvári lakosok figyelmét, hogy jelzéssel élhetnek egyesületünk felé, környezeti és természeti károkról.
A bejelentéseket bizalmasan kezeljük.
Elérhetőségeink:
E-mail:
zoldsarvar@airplanet.hu
Tel: 06-70/560-2903
Kígyók-békák:
Kápolnási Tamás
E-mail: kapto@varsat.net
Tel: 06-20/288-7132

ÚJSÁGUNK TÁMOGATÓI:

- **TARAVIS KFT**
- **MACI PÉKSÉG**
- **SÁRVÁR VÍZ KFT.**

KÖSZÖNJÜK!

ADY ENDRE:

Karácsony – Harang csendül...

“Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.

Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumban
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.

A templomba
Hosszú sorba'
Indulnak el ifjak, vének,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.

Mintha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme súgna,
szállna,
Az én kedves kis falumban
Minden szívben
Csak szeretet lakik máma.”

BÉKÉS, BOLDOG KARÁCSONYT KÍVÁNUNK !

KARÁCSONY ÜNNEPE

A karácsonyfa története:
A karácsonyfa állítás hagyománya Skandináviából származik, és a 30 éves háború idején jutott el Németországba a 17. században.

A népi hiedelmek szerint a téli napforduló alkalmával a szabadon kószáló gonosz démonok és szellemek elől csak az menekülhetett

meg, aki az örökzöld fa alá húzódott.

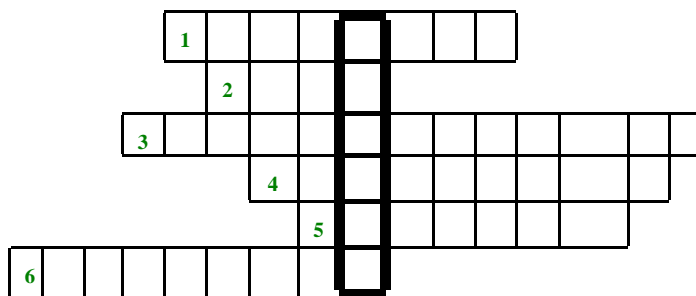
Luther Márton vallásreformer állított először karácsonyfát gyermekeinek. Kezdetben gyümölcsökkel, édességekkel díszítették.

Hazánkban a karácsonyfa állítás hagyományát egy, a mestergerendára felakasztott termőág vagy karácsonyi életfa előzte meg.

Magyarországon az első óvoda megalapítója Brunsvík Teréz állított először karácsonyfát 1824-ben Aszódon.

Kezdetben ez a szokás csak a nemesi családoknál terjedt el, majd később megjelent a módosabb polgári családok körében, és a szegényebb rétegekben is.

Hédi Eszter by. Wikipédia

1. Nem szemét, hiszen újrahasznosítható
2. Ilyen színű konténerben gyűjtjük a színes üveget
3. Az időjárás és az éghajlat napjainkban érezhető módosulása
4. A hulladékgyűjtés környezetbarát módja
5. Megújuló formái a nap-, szél-, geotermikus
6. Védelme mindannyiunk számára fontos

KEDVES GYEREKEK!

A rejtvény megfejtését az egyesület címére (9600 SÁRVÁR, Tomori Pál u. 14.) kérjük beküldeni!